

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

**PROGRAMA ȘCOLARĂ PENTRU DISCIPLINA OPȚIONALĂ
LIMBA NEOELENĂ ȘI GRECIA TURISTICĂ
pentru filiera tehnologică, licee economice,
profilul Servicii - Turism**

(Curriculum la decizia școlii, clasele a IX-a – a XII-a)

Aprobată prin ordin al ministrului nr. 3180/13.02.2013

București, 2013

Notă de prezentare

Europa înregistrează în prezent un proces de schimbări și o serie de contacte reciproce, atât în ceea ce privește circulația persoanelor, cât și în domeniul mijloacelor de comunicare și de informare. Comunitățile lingvistice europene se apropie din ce în ce mai mult unele de altele și se trece de la o cunoaștere de la distanță a limbilor europene la un contact concret între un număr din ce în ce mai mare de europeni, vorbitori ai diferitelor limbi. Importanța cunoașterii unui număr mare de limbi străine ca mijloc de apropiere reciprocă devine din ce în ce mai evidentă. Studiul limbii neoeleene ar fi un beneficiu de netăgăduit pentru elevii din învățământul liceal, mai ales în contextul unei Europe unite, orientate tot mai mult spre multilingvism și dialog intercultural.

De asemenea, ca urmare a integrării europene a României, relațiile cu Grecia se dezvoltă pe multiple planuri. Evoluția schimburilor comerciale bilaterale româno-elene, diversificarea acestora, creșterea nivelului investițiilor elene în România, acordurile privind cooperarea în domeniul turismului, accesul cetățenilor români pe piața muncii din Grecia, întâlnirile la nivel înalt dintre autoritățile din domeniul economic demonstrează că, pentru România, Grecia este un partener important în Sud - Estul Europei și unul dintre cei mai apropiați parteneri din cadrul Uniunii Europene, fapt ce duce la creșterea permanentă a cererii de cunoscători în acest domeniu.

Prin predarea limbii neoeleene în învățământul liceal se urmărește *formarea resursei umane necesare* ca răspuns la această nevoie crescută de cunoscători de limbă greacă. Totodată, se urmărește *creșterea competenței de comunicare a elevilor, cultivarea interesului pentru studiu și dezvoltarea personalității acestora*.

Competențele lingvistice și culturale generale se vor îmbina cu cele specifice din domeniul turismului și serviciilor. Elevii vor învăța să se exprime corect în scris și oral în limba neogreacă, iar accentul va trebui să cadă pe aspectele practice, pe domeniile de interes la ora actuală, ceea ce ar favoriza și angajarea absolvenților la numeroasele companii grecești și cipriote prezente în România. Programa oferă un demers didactic suficient pentru atingerea nivelurilor A1 și A2 din cadrul european comun de referință pentru limbi străine.

Programa permite o abordare didactică flexibilă, care lasă loc adaptărilor la grupul-țintă de elevi din perspectiva opțiunilor metodologice ale fiecărui profesor. Ea oferă suficiente conținuturi pentru un parcurs didactic care să acopere **doi ani școlari**, dar se pretează foarte bine și pentru un curs de un an școlar; de altfel, cadrul programei poate servi drept model pentru aprofundarea cunoștințelor și dezvoltarea competențelor aferente acestei discipline printr-un program de studiu suplimentar, de încă doi ani, acoperind astfel durata unui ciclu de școlarizare complet (3-4 ani). Tema integratoare, care circumscrie întregul demers didactic propus, este **cunoașterea patrimoniului cultural elen și promovarea acestuia prin turism**.

Programa a fost concepută în primul rând pentru liceele economice, profilul servicii-turism, dar poate fi folosită și de elevii de la alte specializări, care optează pentru acest curs. Ea cuprinde, pe lângă *Nota de prezentare*:

- Competențe generale ale disciplinei
- Valori și atitudini vizate
- Competențe specifice. Exemple de activități și resurse de învățare
- Conținuturile învățării (noțiuni fundamentale, module tematice)
- Sugestii metodologice. Modalități de evaluare
- Resurse cognitive și didactice utile susținerii cursului

Competențe generale

1. Receptarea și producerea de mesaje orale în diverse situații de comunicare
2. Receptarea și producerea unei varietăți de mesaje scrise, în diverse situații de comunicare
3. Comunicarea și transferul intercultural

Valori și atitudini vizate

- Conștientizarea importanței studiului limbii ca instrument în comunicare, interrelaționare și înțelegere a alterității
- Manifestarea interesului pentru descoperirea și cunoașterea unor zone de importanță culturală și turistică din Grecia, dar și din întregul spațiu etnolingvistic grecesc
- Aproximarea intelectuală și afectivă de obiceiurile și tradițiile grecești
- Asumarea conștientă a unor repere din patrimoniul spiritual și cultural elen, fundamentale pentru societatea europeană
- Necesitatea promovării elementelor de cultură și civilizație prin turism

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Receptarea și producerea de mesaje orale în diverse situații de comunicare

Competențe specifice	Activități și resurse de învățare
1.1 exprimarea corectă a sunetelor alfabetului grecesc, a sunetelor în cuvinte, a cuvintelor în sintagme	- identificare de sunete simple și foneme complexe, individuale / în structuri propoziționale - exerciții de repetare după model
1.2 desprinderea sensului global dintr-un mesaj transmis oral	- exerciții de confirmare a înțelegerii sensului global al unui mesaj transmis prin mijloace audio sau imagini (subiect, scop, idei)

1.3	sesizarea ordinii interne și a logicii evenimentelor relatate într-un text scurt și simplu	esențiale)
- exerciții de tipul adevărat/fals
- exerciții de ordonare logică a propozițiilor dintr-un text audiat
- elaborare de scheme / diagrame
1.4	formularea de enunțuri potrivite unor situații de comunicare diverse, pronunțate clar, cu accentul corect și intonația corespunzătoare	- exerciții de construire corectă a unor enunțuri după imagini, folosind cuvinte noi
- formulare de întrebări și răspunsuri în cadrul unui dialog
- joc de rol
1.5	înțelegerea unor instrucțiuni de orientare în spațiu	- minidialog în perechi / grup
- marcarea unui traseu pe hartă
- exerciții de asociere (persoane – locuri – timp – spațiu)

2. Receptarea și producerea unei varietăți de mesaje scrise în diverse situații de comunicare

Competențe specifice	Activități și resurse de învățare
2.1 scrierea corectă a literelor alfabetului grecesc, respectând forma și mărimea acestora	- exerciții de scriere caligrafică a literelor , cuvintelor
- dictare
- exerciții de rostire și scriere simultană a unor cuvinte
2.2 extragerea de informații dintr-un text citit în gând și sesizarea legăturii dintre text și imaginile care-l însoțesc	- completare / elaborare de tabele / scheme
- exerciții de alegere multiplă
2.3 citirea expresivă a unui text cunoscut și comprehensiunea lui	- exerciții de lectură individuală, lectură pe roluri
- exerciții de accentuare și intonare a diferitelor tipuri de propoziții
- formulare de întrebări și răspunsuri
- recunoașterea legăturii logice între secvențele unui text citit
- fișe de lectură / lucru
- extragerea cuvintelor necunoscute din context și corelarea lor cu definiția corespunzătoare
2.4 obținerea prin lectură a informației necesare realizării unei sarcini de lucru, sintetizarea informațiilor dintr-un text citit	- completarea unui text lacunar
- continuarea unui text cu început dat
- completarea unui tabel / unei scheme
- lucrul cu dicționarul, resurse web
2.5 scrierea corectă și îngrijită a unui text scurt pe anumite teme, după un plan dat	- exerciții lexicale și etimologice
- exerciții de discriminare între temele nominale și cele verbale
- construirea în scris a unor propoziții scurte și redactare de text (de dimensiunea unui paragraf)
- exerciții de redactare de texte scurte după

3. Comunicarea și transferul intercultural

Competențe specifice	Activități și resurse de învățare
3.1 identificarea unor locuri, fapte, procese și concepte definitorii pentru matricea civilizației grecești	<ul style="list-style-type: none"> - conversație euristică dirijată - brainstorming - rezumate, prezentări sumare orale / scrise - descrieri de obiecte, locuri, personaje, evenimente - dialog în limba română / elenă - filme / emisiuni documentare
3.2 folosirea unor instrumente adecvate pentru înțelegerea și interpretarea elementelor-cheie / trăsăturilor definitorii ale patrimoniului cultural elen, în special a celui antic, din perspectivă transdisciplinară	<ul style="list-style-type: none"> - fișe de lectură / lucru - hărți, planșe - dicționare, enciclopedii - resurse web - corelare de imagini, termeni, concepte - extragerea de informații din filme / emisiuni documentare și interpretarea lor
3.3 transferul și medierea informației culturale (cu precădere în domeniul turistic)	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de comparare și discriminare între epoci, zone culturale, funcții ale informației culturale etc. - selectarea unor informații culturale din perspectiva relevanței / funcționalității lor - transfer de informație în și din coduri non-lingvistice (grafice, scheme, imagini, afișe, secvențe filmate etc.) - crearea unor proiecte de produse de marketing turistic fundamentate pe promovarea patrimoniului elen

Conținuturile învățării

Noțiuni fundamentale aferente temelor de conținut:

I. Spațiul de cultură și civilizație greacă

Caracterizare generală. Aspecte geografice. Elemente de mitologie. Lumea greacă: nume și prenume tipice, obiceiuri grecești, sărbători tradiționale (sărbători naționale și religioase), produse culinare specifice grecești. Valori ale literaturii neogrecești.

II. Viața personală și socială. Viața cotidiană și timpul liber

Naționalitatea. Domiciliul. Școala. Familia. Profesii și ocupații. Sănătate. Timpul: ora, ziua, momentele zilei, zilele săptămânii, lunile anului, anotimpurile. Vremea: caracteristici climatice. Orașul (clădiri și servicii): hoteluri; restaurante; magazine; pe stradă; la telefon; la spectacol; activități sportive; mijloacele de transport și călătoriile (la aeroport, la gară, în port, în stație etc).

DOMENIUL LINGVISTIC

Acte de vorbire

1. a saluta / a răspunde la salut;
2. a da / a cere informații practice cuiva;
3. a se scuza / a mulțumi;
4. a se prezenta / a prezenta pe cineva;

5. a propune / a invita / a accepta / a refuza;
6. a localiza în spațiu / a situa geografic;
7. a iniția o convorbire telefonică;
8. a exprima o opinie;
9. a-și exprima gusturile și preferințele;
10. a felicita, a ura.

Comunicarea în scris

1. a redacta un text scurt și simplu pe o temă dată
2. a redacta un mesaj (carte poștală, scrisoare)

Elemente de construcție a comunicării

Alfabetul - scrierea și pronunțarea

Semnele de punctuație și ortografie

Accentul - aplicarea corectă a accentului în pronunție și în scris

Articolul - articolul hotărât; articolul nehotărât

Substantivul - genul și numărul substantivelor; declinarea substantivelor

Adjectivul - adjective (forme de gen, număr, caz)

Pronumele - pronumele personal; pronumele posesiv: forma scurtă; pronumele demonstrativ; pronumele interogativ

Numeralul - numeralul cardinal; numeralul ordinal

Verbul - diateza activă (conjugarea I și a II-a): indicativul prezent, imperfect, aorist, viitor; conjunctivul; imperativul

Adverbul - adverbe de afirmație și de negație; adverbe interogative; adverbe de timp, de loc și de mod

Prepoziția. Conjunția

DOMENIUL CULTURAL ȘI TURISTIC

N. B. Modulele de conținuturi din lista de mai jos au titlu de recomandare, fiind menite să ghideze traseul didactic și, eventual, cel de elaborare a unui auxiliar (manual) destinat unui astfel de curs opțional. Profesorul, urmărind modelul conceptual al programei propuse și corelarea conținuturilor cu competențele vizate, poate concepe și alte module relevante pentru domeniul **valorificării prin turism a patrimoniului cultural elen**.

MODULE TEMATICE PROPUSE:

- **Creta – o incursiune în civilizația minoică:** lumea insulară greacă; civilizația palațială și imaginea arhetipală a labirintului (Knossos, Phaistos, Gortyna etc.); noțiuni de mitologie; turismul insular etc.
- **Atena – de la Akropole la metropola contemporană:** topografia Atenei antice; elemente de arhitectură; orașul între obiectivele turistice și viața cotidiană etc.
- **Tradiția festivalurilor – între ritual și recreere:** olimpiadele și olimpismul, teatrul, muzica, dansul etc.
- **Arta Eladei (Antichitatea, lumea elenistică, Bizanțul):** lucrări celebre și semnificația lor; relația obiect – spațiu – epocă – obiectiv turistic; o lume a muzeelor: valori ale patrimoniului elen în muzeele Greciei și ale Europei etc.
- **Marea – tradiția navigației (de la expedițiile mitice la rutele turistice moderne)**
- **Spații sacre – de la templul grec la locurile de cult ale creștinătății (temple celebre ale Greciei antice, Meteora, Muntele Athos etc.); turismul religios etc.**

Sugestii metodologice. Modalități de evaluare

Proiectarea conținuturilor programei a ținut cont de câteva repere esențiale, care trebuie urmărite de profesor și în transpunerea conținuturilor și a modelelor de activități de învățare în practică, la nivelul proiectării demersului didactic individual:

- să asigure relevanța culturală și socială, pentru a promova mobilitatea socială și profesională;
- să ofere susținere pentru dezvoltarea competențelor, a deprinderilor, valorilor și atitudinilor necesare unei formări pe parcursul întregii vieți;
- să permită centrarea pe elev și să susțină demersurile didactice inovatoare;
- să permită abordări transdisciplinare;
- să ofere susținere integrării experiențelor informale și nonformale de învățare pentru a crește relevanța orizontului școlar formalizat ca spațiu coerent de formare;
- să asigure actualizarea conținuturilor propuse de programele școlare, în raport cu universul referențial al elevului, dar și cu posibilele roluri ulterioare ale sale (sociale, profesionale etc.)

Se recomandă integrarea activităților de învățare și a textelor-suport pentru conținuturile lingvistice în linia tematică directoare (valorificarea turistică a patrimoniului cultural al lumii grecești).

Pentru realizarea conținutului lingvistic și a celui cultural se recomandă o alocare orară în raport de 3 la 1, așadar 75% conținut preponderent lingvistic (teoretic și practic) și 25% conținut preponderent cultural. Acesta din urmă își găsește oricum reflectarea și în lecțiile dedicate deprinderii abilităților de comunicare în limba neolenă, dar se recomandă alocarea unui număr de aproximativ 10 ore, într-un an școlar, pentru detalierea și consolidarea noțiunilor cultural-civilizaționale (demers susținut în limba română, cu inserții de terminologie elenă).

Se va avea în vedere în primul rând interesul major al elevului – deprinderea abilităților primare de citire, scriere și conversație în limba neolenă și familiarizarea cu universul cultural al Eladei, pentru scopuri **practice**; așadar, conținuturile lingvistice vor fi predate prin mijloace de învățare preponderent **aplicative**.

Noțiunile fundamentale de limbă neolenă, sintetizate pe două domenii majore (spațiul de cultură și civilizație greacă, viața personală și socială, viața cotidiană și timpul liber), vor fi introduse gradual, urmărindu-se permanent corelarea informațiilor lingvistice cu cele culturale, demers care trebuie facilitat prin crearea unui context „natural” de interferență (texte-suport, activități de învățare care să vizeze mai multe componente). *E.g.*, noțiuni esențiale referitoare la viața cotidiană pot fi abordate în cadrul unui text / unei activități practice aferente metropolei ateniene; termenii care desemnează părțile corpului pot fi învățați în cadrul unei lecții referitoare la patrimoniul artei grecești antice, având ca suport imaginea unei statui celebre (Discobolul, Afrodita, Pericle etc.).

Metodele folosite trebuie adecvate profilului și specializării clasei, insistând pe corelația **limbă – patrimoniu – turism**. De asemenea, paleta opțiunilor profesorului trebuie să includă, pe lângă exerciții de tipul celor propuse mai sus, și activități complexe, cum ar fi **studiul de caz, proiectul didactic, atelierile de lucru, dezbaterile etc.** **Utilizarea imaginilor** (planșe, afișe, hărți, atlase, fotografii, filme etc.) și a **audițiilor** (cântece, dansuri, fragmente de dialoguri, spectacole etc.) în procesul de predare – învățare – evaluare se impune, cu atât mai mult cu cât dimensiunea practică a demersului (Grecia turistică) este evidentă.

Instrumentele de evaluare vor fi alese în funcție de competențele vizate și de obiectivele operaționale ale lecției. Dincolo de metodele clasice, este recomandabilă evaluarea pe baza unor produse de concepție proprie ale elevilor (portofolii și mape tematice, proiecte din domeniul turismului / serviciilor, care să valorifice conținuturile culturale și lingvistice). Evaluarea va deveni astfel un proces care mizează pe participarea conștientă a elevilor.

BIBLIOGRAFIE

- ARVANITAKIS, Cleanthis, ARVANITAKI, Froso, *Επικοινωνήστε Ελληνικά* (manual, casete audio, Caiet de exerciții,) Ed. Deltos, Atena, 2010.
- BAMBINIOTIS, Giorgios, *Ελληνική γλώσσα*, Fundația Lambrakis, Atena, 1995.
- BĂCANU, Cristina, *Neogreaca în 150 de exerciții cu rezolvări*, Editura Bunavestire, 2002.
- BRAD-CHISACOF, Lia, *Dicționar grec – român*, Ed. Demiurg, București, 2007.
- BRAD-CHISACOF, Lia, *Dicționar român – grec*, Ed. Demiurg, București, 2007.
- DAFINOIU, Cristina, *Greaca fără profesor*, Ed. Steaua Nordului, Constanța, 2008.
- DIMITRA, Dimitra, PAPAHEIMONA, Marineta, *Ελληνικά τώρα 1+1* (manual, casete audio, Caiet de exerciții, Caietul profesorului) Ed. Nostos, Atena, 2002.
- DUMITRESCU-BUȘULENGA, Zoe, *Itinerar cultural european*, Ed. Garamond, București, 2007 – cap. „Grecia” (pp. 7-64).
- FILITTI, Georgeta, *Călători români în Grecia: antologie*, Ed. Pegassus Press, București, 2004.
- KESOPOULOS, Aristeidis, *Μαθαίνω Ελληνικά, Învăț limba greacă - limba greacă pentru vorbitori de limba română*, Ed. Malliaris-Paideia, Salonic.
- MARDARE, Valeriu, *Limba neogreacă. Curs practic* (Ediția a II-a), Ed. Polirom, Iași, 2002.
- RADOS, Andreas, *Limba neogreacă – curs practic*, (ediția a III-a), Iași, 1993.
- A. TRIANDAFILIDIS, Manolis, *Mică gramatică a limbii neogrecești*, traducere de Andreas RADOS și Leonidas RADOS, Universitatea Aristotel din Salonic, Institutul de Studii Neogrecești, Fundația M. Tryandafilidis, Salonic, 1996.
- HATZIPANAGIOTIDI, Anna, *Τα ελληνικά για ξενόγλωσσα παιδιά*, Salonic, 1996.
- ***, *Γνωρίζεις ήδη Ελληνικά (You Speak Greek Already)*, Atena, 2010.
- ***, *Μαθήματα ελληνικών, Ασκήσεις*, Salonic, 2005.
- ***, *Μαθαίνω να διαβάζω και να γράφω*, Rethimno, 2000.
- ***, *Ελληνικός πολιτισμός*, Ministerul Educației și Cultelor din Grecia, Institutul Pedagogic, Ed. Didactică, Atena, 2002.
- ***, *Τα νέα Ελληνικά για ξένους*, (Manual, casete audio, Caiet de exerciții, Caietul profesorului), Institutul de Studii Neoeleene, fundația Manolis Triandafilidis, Universitatea Aristotel, Salonic, 1999.

De asemenea, pentru demersul didactic care vizează preponderent valorificarea turistică a patrimoniului, se recomandă uzul site-urilor web oficiale și al ghidurilor turistice consacrate.

Grupul de lucru pentru curriculum:

Mina-Maria RUSU (coordonator), inspector general MECTS

Dr. Alexandru DUDĂU (coordonator)

Prof. dr. Paula SCALCĂU, prof. Mirela NAZĂRU, prof. Dorica COCA